

Kysely järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisesta torjunnasta

1 Tausta ja tarkoitus

Sisäministeriö on asettanut maaliskuussa 2025 säädöshankkeen ja työryhmän, jonka tarkoituksena on valmistella järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskeva lainsäädäntö ([SM008:00/2025](#)). Hanke perustuu hallitusohjelmaan¹ ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan strategiasta ja toimenpideohjelmasta tehtyyn valtioneuvoston periaatepäätökseen² (jäljempänä *periaatepäätös*).

Hankkeen keskeisin tavoite on suojata yhteiskuntaa ja yksilöitä vakavalta ja järjestäytyneeltä rikollisuudelta tehostamalla järjestäytyneen rikollisuutta koskevaa tietojenvaihtoa ja järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollista torjuntaa. Tarkoituksena on myös ehkäistä laillisten yhteiskuntarakenteiden hyväksikäyttöä rikollisessa toiminnassa.

Yleistä lisätietoja aiheesta:

[Järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskeva lainsäädäntö - Sisäministeriö](#)

[Valtioneuvoston periaatepäätös järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan strategiasta ja toimenpideohjelmasta vuosille 2025–2030 - Valto](#)

Tämä sisäministeriön **kyselykirje on osa säädöshankkeen perusvalmisteluun liittyvää sidosryhmien kuulemistä**. Kyselykirjeen yleisenä tarkoituksena on **kartoittaa näkemyksiä ja kokemuksia** niiltä organisaatioilta, jotka eivät ole edustettuina hankkeen työryhmässä, mutta joilla voi olla järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisen torjunnan kehittämisen kannalta oleellista tietoa ja osaaamista. Kyselykirjeellä ei ole tarkoitus korvata myöhempää hallituksen esitysluonnoksesta järjestettävää lausuntokierrosta.

¹ [Vahva ja välittävä Suomi - Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma](#), 20.6.2023, kohta 10.1

² [Valtioneuvoston periaatepäätös järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan strategiasta ja toimenpideohjelmasta vuosille 2025–2030](#), Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:7, 27.2.2025, ks. erit. toimenpideohjelman toimenpiteet 1 ja 21 (s. 33 ja 41).

2 Kysymysten konteksti ja kysymykset

Hankkeen ja valmisteltavan lainsäädännön **avainkäsite on** (järjestäytyneen rikollisuuden) **hallinnollinen torjunta**, jota on kuvattu edellä viitatussa periaatepäätöksessä muun muassa seuraavasti (s. 22–23):

Hallinnollisella torjunnalla heikennetään järjestäytyneen rikollisuuden toimintaedellytyksiä ja se on nähtävä yhtenä rikosentorjuntakeinona. Tulevaisuudessa painopistettä on tarpeen muuttaa kokonaisvaltaisempaan järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan ja suunnata sitä enemmän hallinnolliseen torjuntaan (esim. järjestäytyneen rikollisuuden tunnistaminen lupaprosessissa ja hankinnoissa).

Hallinnollista torjuntaa voidaan kutsua myös järjestäytyneen rikollisuuden hallinnolliseksi häittämiseksi. Käsite on laaja-alainen, eikä sitä voida määritellä tyhjentävästi. Sen yleisenä tavoitteena on haitallisten kehityskulkujen varhainen tunnistaminen ja katkaiseminen sekä järjestäytynyttä rikollisuutta tukevan toiminnan vaikeuttaminen ja/tai estäminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ennen kuin toiminta kehittyy yksittäiseksi vakaviksi rikoksiksi.

Hallinnollisen torjunnan ydinajatuksena on tehostaa järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa sitouttamalla torjuntaan muitakin viranomaisia kuin perinteiset lainvalvontaviranomaiset (esim. ympäristö- ja jäteasioita hoitavat viranomaiset). Torjunta on koko yhteiskunnan yhteinen asia lainsäädännön mahdollistamissa rajoissa. Tarkoituksena on ennen kaikkea ehkäistä laillisten yhteiskuntarakenteiden, kuten liike-elämän ja julkisen talouden, hyväksikäyttöä rikolliseen toimintaan. Torjunnan tulisi näkyä kattavasti erilaisissa hallinnollisissa prosesseissa, kuten esimerkiksi rekisteröinneissä, lupaprosesseissa, julkisissa kilpailutuksissa (mm. rakennushankkeet) sekä julkisia avustuksia ja tukia myönnettäessä.

Hallinnollista torjuntaa tehdään kolmella tasolla lainsäädännön mahdollistamissa rajoissa. Toiminnan ydinalueella ovat keskeisten viranomaisten hallinnollinen valvonta, tarkastukset ja päätökset, joita suunnataan analysoidun tiedon ja riskien perusteella. Eri viranomaisten lupaharkinta ja -valvonta on tärkeä yksittäinen osa-alue.

Toisen tason muodostaa kohdennettu yhteistyö julkisen sektorin sisällä sekä julkisen sektorin ja yksityisen sektorin välillä. Järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta vastaavat keskeiset rikostorjunta- ja hallintoviranomaiset luovuttavat analysoitua tietoa lain mahdollistamissa rajoissa esimerkiksi hyvinvointialueiden, kuntien ja finanssisektorin toimijoille näiden toiminnan suuntaamiseksi ja toimintaan liittyvien riskien arvioimiseksi. Erityisesti julkisia hankintoja, avustuksia ja finanssipalveluita koskevilla päätöksillä voi olla ratkaisevia vaikutuksia järjestäytyneen rikollisuuden toimintaedellytyksiin.

Kolmantena hallinnollisen torjunnan tasona on yhteiskunnan yleinen ennalta ehkäisevä työ, jolla pyritään muun muassa puuttumaan järjestäytyneen rikollisuuden juurisyihin, vahvistamaan yhteiskunnan resilienssiä ja edistämään rikollisuudesta irtaantumista.

Sisäministeriö pyytää vastaanottajaa mahdollisuuksiensa mukaan arvioimaan seuraavia kysymyksiä ottamalla samalla huomioon edellä kuvatut periaatepäätöksen strategiset linjaukset.

Yleiset kysymykset

- 1) Millä tavoin organisaationne (tai edustamanne organisaatiot) osallistuu tai voisi osallistua hallinnolliseen torjuntaan?
- 2) Onko edellä tarkoitettu hallinnollinen torjunta tai sen kehittäminen mahdollista nykyisen lainsäädännön puitteissa? Jos lainsäädäntöä tulisi muuttaa, mitkä ovat keskeisimmät nykytilan ongelmakohdat ja muutostarpeet säännösten osalta kuvattuna?
- 3) Keskeiseksi haasteeksi hallinnollisessa rikostorjunnassa on tunnistettu muiden kuin lainvalvontaviranomaisten mahdollisuudet tunnistaa toiminnassaan henkilöitä tai tahoja järjestäytyneen rikollisuuden toimijoiksi. Lainsäädäntöhankkeen asettamispäätöksen mukaisesti hankkeen yhtenä tehtävänä on arvioida mahdollisuudet säätää perusteista, joilla henkilö tai taho voidaan määritellä järjestäytyneen rikollisuuden toimijaksi, ja määrittelyn oikeusvaikutuksista. Mikäli tieto henkilön tai tahon luokittelusta järjestäytyneen rikollisuuden toimijaksi voidaan luovuttaa muille

viranomaisille tai yksityisen sektorin toimijoille, miten voisitte hyödyntää tätä ns. luokittelutietoa toiminnassanne? Onko tietoa mahdollista hyödyntää siten, ettei tieto paljastu asianosaiselle esimerkiksi lupaa hakeneelle henkilölle?

- 4) Syntyykö organisaationne ydintehtävien yhteydessä sellaista tietoa, josta voisi olla hyötyä hallinnollisessa torjunnassa? Jos kyllä:
 - a. Onko tällainen tieto salassapidettävää? Jos kyllä, niin millä perusteella?
 - b. Sisältyykö tietoihin henkilötietoja?
 - c. Onko salassapidettävien tietojen ja henkilötietojen luovuttaminen esimerkiksi poliisille mahdollista nykyisen lainsäädännön nojalla? Millä edellytyksillä ja minkä säännöksen nojalla?
 - d. Kenelle ja mihin käyttöön salassapidettävää tietoa tulisi voida luovuttaa hallinnollisen torjunnan mahdollistamiseksi tai tehostamiseksi? Missä laissa tästä voisi mahdollisesti säätää?

Tehtävät lupa-, tarkastus- ja valvontaviranomaisena

- 5) Kuuluuko organisaationne (tai edustamienne organisaatioiden) tehtäviin sellaisia **lupa-, tarkastus-, valvontamenettelyjä** (tai vastaavia), joiden avulla olisi mahdollista estää tai heikentää järjestäytyneen rikollisuuden toimintamahdollisuuksia tai tunnistaa järjestäytyneen rikollisuuden toimintaa? Jos kyllä:
 - a. Mitkä ovat nämä menettelyt ja niiden käyttämisen edellytykset? Mihin säännöksiin menettelyt perustuvat?
 - b. Onko menettelyitä mahdollista suunnata tai muuten käyttää nykyistä tehokkaammin (esim. riskiperusteisesti) hallinnollisessa torjunnassa, jos käytössä olisi parempaa tietoa järjestäytyneestä rikollisuudesta? Jos kyllä:
 - i. Mitkä ovat tietotarpeet ja miltä taholta tietoa pitäisi saada?
 - ii. Mitkä ovat tämänhetkiset lainsäädännölliset tai muut esteet tietojen saamiselle? Mahdolliset lainsäädännölliset esteet tai puutteet pyydetään yksilöimään säännösten tasolla.

Tehtävät tukien, avustusten tai vastaavien etuuksien myöntämisessä

- 6) Kuuluuko organisaationne (tai edustamienne organisaatioiden) tehtäviin sellaisia **tukien, avustusten tai vastaavien etuuksien myöntämistä**, joissa huomioidaan tai tulisi huomioida järjestäytyneen rikollisuuden toiminta. Jos kyllä:
 - a. Mitkä ovat nämä menettelyt ja myöntämisen edellytykset? Mihin säännöksiin menettelyt ja edellytykset perustuvat?
 - b. Miten järjestäytyneen rikollisuuden toiminta huomioidaan tällä hetkellä?
 - c. Miten toimintaa voisi kehittää siten, että järjestäytyneen rikollisuuden toiminta huomioitaisiin nykyistä paremmin? Mitkä ovat mahdolliset lainsäädännölliset tai muut esteet toiminnan kehittämiseksi? Mahdolliset lainsäädännölliset esteet tai puutteet pyydetään yksilöimään säännösten tasolla.

Kuntien ja hyvinvointialueiden tehtävät

- 7) Kuuluuko organisaationne (sis. liikelaitokset ja muut kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt) tehtäviin sellaisia julkisiin hankintoihin, maankäyttöön, rakentamiseen tai muihin vastaaviin toimialoihin

liittyviä menettelyjä, joissa huomioidaan tai tulisi huomioida järjestäytyneen rikollisuuden toiminta? Jos kyllä:

- a. Mitkä ovat nämä menettelyt ja niiden käyttämisen edellytykset? Mihin säännöksiin menettelyt perustuvat? Onko säännöksissä tunnistettu mahdollisuuksia torjua järjestäytyntä tai muuta vakavaa rikollisuutta?
- b. Miten järjestäytyneen rikollisuuden toiminta huomioidaan tällä hetkellä?
- c. Onko menettelyitä mahdollista suunnata tai muuten käyttää nykyistä tehokkaammin (esim. riskiperusteisesti) hallinnollisessa torjunnassa, jos käytössä olisi parempaa tietoa järjestäytyneestä rikollisuudesta? Mitkä ovat tietotarpeet ja onko tietojen saamiselle nykytilassa lainsäädännöllisiä tai muita esteitä? Mahdolliset lainsäädännölliset esteet tai puutteet pyydetään yksilöimään säännösten tasolla.

Kysymys ministeriöille hallinnonalan tehtävistä

- 8) Arvioi kysymyksiä 4 ja 5 oman hallinnonalan viranomaisten tehtävien näkökulmasta. Onko ministeriön käsityksen mukaan hallinnonalalla kysymyksissä tarkoitettuja tehtäviä ja niihin liittyviä lainsäädännön muutostarpeita tai muita kehittämistarpeita? Mahdolliset lainsäädännön muutostarpeet pyydetään yksilöimään säännösten tasolla.

Muut kysymykset

- 9) Onko organisaatiossanne vireillä tai suunnitteilla sellaisia hankkeita tai muita toimenpiteitä, joiden tarkoituksena olisi kehittää hallinnollista torjuntaa ja/tai siihen liittyvää tietojenvaihtoa? Jos kyllä, niin mitä?
- 10) Kuka organisaationne asiantuntija voi antaa tarvittaessa lisätietoja?

3 Lisätiedot

Vastaukset pyydetään toimittamaan sisäministeriön kirjaamoon (kirjaamo.sm@gov.fi) **viimeistään 22.8.2025**. Sisäministeriö pyytää huomioimaan, että vastaukset on tarkoitus julkaista osana säädöshankkeen aineistoa sisäministeriön hankesivulla [SM008:00/2025](#). Mahdolliset salassapidettävät tiedot pyydetään erottamaan muista vastauksen tiedoista ja sijoittamaan erilliseen liitteeseen.

Lisätietoja antaa sisäministeriön poliisiosaston:

- johtava asiantuntija Sami Nevalainen, 0295 488 545, sami.nevalainen@gov.fi;
- johtava asiantuntija Suvi Pato-Oja, 0295 488 379, suvi.pato-oja@gov.fi;
- säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, 0295 488 669, krista.peltonen@gov.fi.

Liitteet -

Jakelu Aluehallintovirastot
Arctia Oy
Business Finland Oy
Destia
Digi- ja väestötietovirasto
ELY-keskukset
Eläketurvakeskus
Energiavirasto
Espoon kaupunki
Finanssiala ry
Finanssivalvonta
Finavia

Finnpilot Pilotage Oy
 Finnvera
 Hansel Oy
 Helsingin kaupunki
 Hyvinvointialueet
 Jyväskylän kaupunki
 Kansaneläkelaitos (KELA)
 Keskuskauppakamari
 Kilpailu- ja kuluttajavirasto
 Konkurssiasiamiehen toimisto
 Kuntaliitto
 Kuopion kaupunki
 Lahden kaupunki
 Liikenne- ja viestintäministeriö
 Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)
 Maa- ja metsätalousministeriö
 Maahanmuuttovirasto
 Maakuntien liitot
 Maanmittauslaitos
 Maatilatalouden kehittämisrahasto
 Metsähallitus
 Oikeudenkäyntiavustajalautakunta
 Oikeuspalveluvirasto
 Oikeusrekisterikeskus
 Opetus- ja kulttuuriministeriö
 Opetushallitus
 Oulun kaupunki
 Patentti- ja rekisterihallitus
 Porin kaupunki
 Posti
 Puolustuskiinteistöt
 Puolustusministeriö
 Puolustusvoimat (Pääesikunta)
 Ruokavirasto
 Senaatti-kiinteistöt
 Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (VALVIRA)
 Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA)
 Sosiaali- ja terveysministeriö
 Suomen Akatemia
 Suomen Asianajajat / Valvontalautakunta ja valvontayksikkö
 Suomen elokuvasäätiö
 Suomen Metsäkeskus
 Suomen ympäristökeskus (SYKE)
 Säteilyturvakeskus (STUK)
 Taiteen edistämiskeskus (Taike)
 Tampereen kaupunki
 Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
 Turun kaupunki
 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)
 Ulkoministeriö
 Valtiokonttori
 Valtioneuvoston kanslia
 Vantaan kaupunki
 Väylävirasto
 Ydinjätehuoltorahasto
 Ympäristöministeriö

Tiedoksi

Työryhmän jäsenet